

Jaké tajemství se ukrývá na Olšanských hřbitovech?

14.11.2012

Se spisovatelkou Pavlou Horákovou, která symbolicky o listopadových Dušičkách vydala závěrečný díl trilogie *Hrobařici* a *Hrobaři*, jsme se sešli nedaleko Olšanských hřbitovů, kde se odehrává napínavé čtení o partě dospívajících dětí, jež odhalují tajemství ukrytá v prastarých hrobech a sklepeních.

A světe div se, krom zakopaných pokladů, temných žižkovských ulic, potměšilých zloduchů a historek z 2. světové války jsou v próze zmíněny i samotné Radniční noviny, které pomohou Hrobaříkům odkrýt jednu zapeklitou záhadu.

Ve vaší prvotině *Tajemství Hrobaříků* stojí, že hrobařík je brouk, co se živí na zdechlinách. Jak vás vůbec napadlo pojmenovat po něm knížku pro děti?

Zprvu jsem ani nepředpokládala, že bych psala prózu pro děti. Přišlo to samovolně při procházkách po Olšanských hřbitovech, kde jsem zažila spousty podivných příhod. Viděla jsem tu růst lesní jahody, postavené příbytky pro kočky, veverku, co se postaví doprostřed cesty s tlapičkou na srdci – takové legrácky, které jsem si jen tak zaznamenala na papír. A když jsem zjistila, že to má začátek i konec, rozhodla jsem se pokračovat dál a napsat o partě dětí. Děj se odehrává na hřbitově, pojmenovat partu jako *Hrobařici* se přímo nabízelo.

Nemůžu si ale pomoci, motiv smrti se v *Hrobařících* objevuje mnohokrát.

Děti lákají horory, hrůzostrašné příběhy a nechutnosti. Moje knížky nejsou ale krvelačné ani děsivé. Smrt se tam opravdu objevuje, ale zastřeně. Původně nebyl záměr psát o ní, ale pokud se děj odehrává na hřbitově, nelze ji nezmínit. Téma smrti je v naší společnosti tabuizované, nemluví se o ní. Děti s ní nemají přímý kontakt, přestože dumají o vlastní smrtelnosti, ale ona je nezasahuje tolik jako dospělí. Přemýšlí o ní jako o strachu. Snažila jsem se jí dotknout, zároveň to ale není ústřední téma v *Hrobařících*.

Některé citáty z Bible nebo verše Jana Nerudy mě do jisté míry šokovaly. Není té dekadence trochu moc?

Ono to není jenom o smrti. Celá kniha je vlastně o světle. Když si ji projdete, zjistíte, že z celého motta *Hrobařiků* není nakonec smrt pesimistická. Do verše od Thákura: „*Smrt není zánikem světla; je zhašením lampy, protože svítá,*“ si může podle vlastní víry každý doplnit, jestli je, nebo není něco po životě.

Ztrácí podle vás svátek Dušiček na duchovní hodnotě?

Dušičky jako takové u dětí nahrazuje Halloween. U prvního dílu se jedná o vzdávání holdu předkům a zesnulým a já sama jsem si při psaní uvědomovala, jak je nutné být vděčný těm, co tu byli před námi, protože díky nim jsme tady.

Kolik času jste strávila při psaní na Olšanských hřbitovech?

Strašně moc. Kdykoli ve volné chvíli jsem zamířila na Olšany, fotila a zapisovala jsem si, co mě zrovna napadlo. Také samotná příprava byla náročná. Pročetla jsem mnoho záznamů z 2. světové války o bombardování Prahy, sbírala jsem informace a různé střípky příběhů, kde se dalo – mnoho míst má svoji vlastní historii, včetně Husova sboru nebo tehdejšího vysílače u Olšanských hřbitovů. Určitě mě inspiroval páter Miloš Szabó od sv. Prokopa nebo i má tehdejší práce v Českém rozhlase, kde se odehrál nejdůležitější boj na konci války.

Jsou některé zmínky ve vaší knížce o 2. světové válce založeny na pravdě?

Okolo Olšanských hřbitovů panuje řada mýtů. Je jisté, že na hřbitově se vedly boje, čímž vzniklo mnoho legend, na jejichž indiciích jsem stavěla. Ale samozřejmě, je to hlavně fikce.

Je trilogie *Hrobařiků* uzavřená, nebo bude pokračovat?

Já věřím, že ano. Vlastně jsem původně neplánovala psát další díly, ale zůstalo mi spousta materiálů, které se do prvotiny nevešly, a tak už začaly vznikat další příběhy. Knížka *Hrobařici a Hrobaři* byla dalším pokračováním, ale paní redaktorka z Olympie mně poradila, abych mezi obě knížky napsala ještě díl, kdy děti studují na střední škole, aby mezi knihami nebyl tak velký časový skok. A tak detektivka *Hrobařici v podzámčí*, která se odehrává mimo Prahu a o letních prázdninách, tak trochu vznikla na zakázku.

Při četbě *Hrobařiků* jsem měl pocit, že se tím, jak parta dětí pomalu vyrůstá, přibližujete ke slavné J. K. Rowlingové a Harrymu Potterovi, zatímco pětičlennou dětskou partou vzdáváte hold tradičním foglarovkám.

Přesně jste to trefil. Potřebovala jsem skloubit jejich rodinné příběhy, nicméně novinkou oproti Foglarovi jsou děvčata. Postupné stárnutí hrdinů je logické, jinak by nebyli schopni vykonávat v dalších dílech těžší úkoly. Nebráním se srovnání, nebyl to ale kalkul.

Kniha *Hrobařici a Hrobaři* byla vydána tzv. crowdfundingem, čili fanoušci sami přispěli penězi na vydání knížky. To vás také řadí mezi moderní autory.

V Americe to tak funguje běžně, a to se týká třeba i technologií, které nechtějí velké firmy podpořit, proto se autor obrátí na crowdfundingové servery, kde může získat prostředky. S kolegyní Veronikou Kašparovou, která dodala ilustrace do knížky a k tomu vydala ještě soubor obrazů *S Žižkovem v pasteli*, se nám počátkem října vrátilo 97 % investované cílové částky na serveru www.kreativcisobe.cz. Má to výhody i jiné – čtenáři si dílo sami lajkují a jako lavina se o něm dozvídá víc a víc lidí.

Tak došlo ke spolupráci s Veronikou Kašparovou?

Ano. Brouzdala jsem náhodou na Facebooku a tam někdo komentoval její pastel s budovou gymnázia na Sladkovského náměstí, kam jsem sama chodila. Proklikala jsem se dále a narazila na další pastely, které se hodily do *Hrobařičků*, protože přesně ilustrovaly jejich děj. Sama jsem nevěděla, kdy vydám další pokračování, a tak jsem ji oslovila a ona nebyla proti spolupráci. Pastely se objeví tedy přímo v knížce, Veronika je k tomu ale vydává ještě dodatečně jako pohlednice.

Jaký je váš názor na čtečky a lpady, kde si lidé můžou uložit třeba několik knížek najednou?

Je to skvělé. Když jedu na dovolenou, ve čtečce mám několik desítek knih, které by mi jinak zabraly spoustu místa. Doma mám slušnou knihovnu, zároveň ale vím, že mnoho titulů už ani neotevřu a akorát se na ně chytá prach.

Nedevalvuje se tím hodnota knížky? Zvláště když *Hrobařici* vycházejí v takovém luxusním pastelovém vydání?

Možná naopak. V lpadu se zobrazí pastely barevně, zatímco v knížce jsou černobílé, navíc má větší formát a kresby lépe vyniknou. No a třeba u prvního dílu jsme přidali jako bonus audio záznam, kde předčítám některé kapitoly. To by u klasického vydání nešlo.

Hodláte v psaní nadále pokračovat?

Mám v plánu napsat román pro dospělé. Nebude mít nic společného s *Hrobařičky*. Prostě současná próza z Prahy. Také mám nápady na divadelní hru a povídky, nejdříve ale musím splnit všechny překladatelské zakázky a do konce roku bych mohla začít s čistým stolem.

Pavla Horáková (1974)

Obyvatelka Vinohrad vystudovala překladatelství a tlumočnictví, několik let pracovala v Českém rozhlasu, kde se podílela na vysílání do zahraničí. Napsala knižní trilogii pro mládež *Tajemství Hrobařičků* (Olympia 2010), *Hrobařici v podzámčí* (Apostrof 2011) a *Hrobařici a Hrobaři* (Apostrof 2012), odehrávající se na Olšanských hřbitovech a území Prahy 3. Do češtiny přeložila mj. knihy Kurta Vonneguta a Saula Bellowa, podílela se na sbírce moderního českého folklóru *Kecy v kleci* (Plot 2010).

Text a foto: Martin Hošna

